

Adressaat: Riigihangete vaidlustuskomisjon
Tartu mnt 85, Tallinn
Edastatud e-postiaadressil vako@fin.ee

Kuupäev: 18.10.2024

Menetlusedokument: AS Hansab vaidlustus Riigi Tugiteenuste Keskuse 11.10.2024 otsusele riigihankes "Riiklike pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukande teenuse tellimine Sotsiaalkindlustusametile" (viitenumber 279495)

Vaidlustaja: **AS Hansab**
Registrikood 10035867
Keevise tn 11, 11415 Tallinn

Esindaja: **vandeadvokaat Raiko Lipstok**
vandeadvokaat Kaarel Berg
Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots & Co
Kentmanni 4/Sakala 10, 10116 Tallinn
Telefon 622 9990
E-post raiko.lipstok@eversheds.sutherland.ee
E-post kaarel.berg@eversheds-sutherland.ee

Hankija: **Riigi Tugiteenuste Keskus**
Registrikood 70007340
Lõkke 4, 10122 Tallinn
E-post info@rtk.ee

Vaidlustaja taotlused:

- 1. Rahuldada vaidlustus ja tunnistada kehtetuks täies ulatuses hankija 11.10.2024 otsus, millega jäeti vaidlustaja riigihankes "Riiklike pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukande teenuse tellimine Sotsiaalkindlustusametile" (viitenumber 279495) kvalifitseerimata ja kõrvaldati menetlusest.**
- 2. Mõista hankijalt vaidlustaja kasuks välja lepingulise esindaja kulud ja riigilõiv.**

I. SISSEJUHATUS

1. Asjaolud ja senine menetluskäik

- 1.1. Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi: **hankija**) viib läbi avatud menetlusega riigihanget nimetusega "Riiklike pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukande teenuse tellimine Sotsiaalkindlustusametile" (viitenumber 279495) (edaspidi: **Hange**).
- 1.2. Hankija **08.10.2024** otsusega tunnistati Hankes AS-i Hansab (edaspidi ka: **vaidlustaja**) pakkumus vastavaks ja edukaks (vt Lisa 1), kuid hankija **11.10.2024** otsusega jäeti vaidlustaja kvalifitseerimata, kuna hankija leidis, et vaidlustaja tehniline ja kutsealane pädevus ei vasta esitatud tingimustele (vt Lisa 2).

2. Sissejuhatavad märkused ja menetluslikud küsimused

- 2.1. **Vaidlustuse ese.** Käesolevaga esitab vaidlustaja vaidlustuse hankija 11.10.2024 otsuse kehtetuks tunnistamiseks, kuna hankija leidis ebaõigesti, et vaidlustaja ei vasta kvalifitseerimistingimusele. Hankija otsuse resolutsioon on sõnastatud selliselt, et lisaks

kvalifitseerimata jätmisele on vaidlustaja ka kõrvaldatud menetlusest. Sellest järeldub, et justkui oleks hankija teinud vaidlustaja suhtes täiendavalt ka RHS § 96 lg 5 kohase Hankest kõrvaldamise otsuse, kuid ka sellise otsuse tegemiseks aluseid ei esine ning ka hankija otsuse sisulistest põhjendustest seda ei nähtu. Samas, kuna hankija on enda otsuse resolutsiooni siiski selliselt sõnastanud, esitab vaidlustaja selguse huvides vaidlustuse kogu hankija 11.10.2024 otsusele tervikuna.

- 2.2. **Vaidlustuse tähtaegsus.** Otsus tehti riigihangete registri kaudu vaidlustajale teatavaks 11.10.2024. Seetõttu on vaidlustus esitatud RHS § 189 lg 1 järgi tähtaegselt.
- 2.3. **Riigilõivu suurus.** Vaidlustaja on riigilõivuseaduse § 258 lg 1 p 2 alusel tasunud riigilõivu summas 1280 eurot (vt Lisa 3) (riigihanke registris avaldatud info kohaselt ületab Hanke eeldatav maksumus rahvusvahelist piirmäära).
- 2.4. **Vaidlustuse läbivaatamine.** Vaidlustaja palub vaidlustuse läbi vaadata RHS § 190 lg 1 p 7 alusel kirjalikus menetluses.
- 2.5. **Vaidlustaja esindajad.** Vaidlustajat esindavad vandeadvokaadid Raiko Lipstok ja Kaarel Berg, kelle esindusõigust eeldatakse (RHS § 190 lg 1¹).

II. VAIDLUSTUSE PÕHJENDUSED

3. Vaidlusaluse kvalifitseerimistingimuse sisu ja hankija otsuse põhjendused

- 3.1. **Kvalifitseerimistingimuse sisu.** Hankes oli kehtestatud järgmine kvalifitseerimistingimus: *Pakkuja peab olema riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud kojukandeteenuse või sellega samalaadse(id) lepingu(id), mille maksumus(ed) peab/peavad olema vähemalt summana 600 000 eurot käibemaksuta. Samalaadseks lepinguks loeb hankija raha kojukandeteenust või rahaveoteenust (sh rahakullerteenus).* Pakkuja pidi selle kvalifitseerimistingimuse täitmiseks esitama hankepassis lepingute andmed ning hankija pidi esitatud andmeid kontrollima avalikes andmekogudes kättesaadava info kaudu ning hankijal oli õigus lisateabe saamiseks pöörduda teise lepingupoole poole.
- 3.2. **Lepingu täitmine, millele vaidlustaja hankepassis tugines.** Nimetatud kvalifitseerimistingimuse täitmiseks tugines vaidlustaja pakkumuse koosseisus esitatud hankepassis Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitud lepingule, mille alusel on vaidlustaja osutanud alates 2022. aasta veebruarist riiklike pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukande teenust (vt Lisa 4, lk 26). Tegemist oli riigihankes „Riiklike pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukandeteenuse tellimine (Sotsiaalkindlustusamet)” (viitenumber 229199) 18.10.2021 allkirjastatud raamlepinguga vaidlustaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel (edaspidi: **Leping**) (vt Lisa 5), mida on 20.01.2023 allkirjastatud lepingumuudatusega muudetud (vt Lisa 6).
- 3.3. **Hankija otsuse põhjendused.** Vaidlustatud hankija otsuse põhjendustes on selgitatud järgmist: *Hankija kontrollis hankepassis esitatud täidetud lepingut riigihangete registrist ja küsis lepingu teiselt osapoolelt täitmise maksumuse kinnitust. Riigihangete registrist tuvastas hankija, et raamlepingu alusel on tellimusi perioodil 18.10.21 - 16.07.24 tehtud summas 397 687,9 eurot. Hankija pöördus hankepassis esitatud lepingu täitmise maksumuse kontrollimiseks ka lepingu teise osapool poole. Lepingu teine osapool täpsustas 09.10.2024 saadetud kirjas, et raamlepingu alusel on tellimusi perioodil 18.10.21 - 16.07.24 tehtud summas 531 807,14 eurot.* Selle põhjal leidis hankija, et vaidlustaja ei ole riigihanke algatamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud kojukandeteenuse või sellega samalaadse(id) lepingu(id), mille maksumus(ed) oleks vähemalt summas 600 000 eurot käibemaksuta ning seega ei vasta vaidlustaja esitatud kvalifitseerimistingimusele. Hankija põhjendustest järeldub, et Leping ja selle ese, mille täitmisele vaidlustaja tugines, oli kvalifitseerimistingimuse täitmiseks küll sobiv, kuid Lepingu täitmise maksumus oli ebapiisav.
- 3.4. **Hankija otsuse põhjendustes toodud asjaolud on ebaõiged.** Hankija otsuse põhjendustes toodud faktilised asjaolud on ebaõiged, kuna hankija tuvastatud teave Lepingu senise täitmise maksumuse kohta on ekslik. Seetõttu jõudis hankija ka ebaõigele järeldusele, et vaidlustaja ei vasta kvalifitseerimistingimusele. Selgitame seda järgmiselt.

4. **Vaidlustaja vastab kvalifitseerimistingimusele, kuna tegelikult on Lepingu täidetud maksumusega, mis ületab 600 000 eurot olulisel määral**
- 4.1. **Hankija otsuses toodud andmed Lepingu maksumuse kohta.** Hankija otsuse põhjendustest nähtuvalt oli hankija saanud Sotsiaalkindlustusametilt 09.10.2024 saadetud kirjas informatsiooni, et Lepingu alusel on tellimusi perioodil 18.10.2021 - 16.07.2024 tehtud summas 531 807,14 eurot. Selline teave Lepingu täitmise senise maksumuse kohta on ekslik. Nimetatud number vastab ainult ühele osale Vaidlustajale makstud tasust – riigi poolt tasustatud kojukandeteenuse tasust. Sotsiaalkindlustusamet on jätnud osa Lepingu täitmise andmetest tähelepanuta. Sotsiaalkindlustusamet on unustanud, et lisaks riigi poolt kojukandeteenuse tasustamisele, tasustatakse kojukandeteenust ka toetuse saajate poolt. Selle põhjendamiseks selgitame, kuidas toimub Lepingu täitmine, selle alusel vaidlustajale tasu maksmine ning kuidas on Lepingu täitmisest saadud tasu kogumaksumus kujunenud.
- 4.2. **Leping eristab tasu saamist kahel viisil.** Lepingu osaks on tehniline kirjeldus (vt Lisa 5, edaspidi: **TK**), mille sissejuhatuses sisalduvast selgitusest ning punktist 3.1 tuleneb, et kojukandeid tehakse tasu maksmise osas kahel viisil: riigi (hüvitise maksja) kulul ja hüvitise saaja kulul. Nendest esimese osakaal on suurem.
- 4.3. **Lepingu alusel kojukande teenuse osutamise lühikirjeldus.** Protseduuriliselt toimub Lepingu alusel kojukande teenuse osutamine järgmiselt. Tavapäraselt saadab Sotsiaalkindlustusamet iga kalendrikuu 2. kuupäevaks (hiljemalt 3. kuupäev on tähtaeg) vaidlustajale faili, milles on nimekiri isikutest, kellele on määratud mingi sotsiaaltoetus (pension või muu toetus) ja mis toimetatakse toetuse saajale sularahas kätte kojukandega. Antud failis on eristatud toetuse saajate nimekiri kaheks: need, kellele kojukanne toimub hüvitise maksja (riigi) kulul ja need, kellele kojukanne toimub hüvitise saaja enda kulul. Neid andmeid haldab ja edastab vaidlustajale Sotsiaalkindlustusamet. Pärast kirjeldatud faili saamist teeb Sotsiaalkindlustusamet vaidlustajale rahalise ülekande väljamakstavate toetuste ulatuses. Vaidlustaja nõ konverteerib saadud summa sularahaks ja toimetab sularahas toetused toetuse saajatele koju kätte, mis toimub iga kalendrikuu 5. – 12. kuupäeval. Vaidlustaja peab iga toetuse saaja puhul fikseerima, kas toetus õnnestus kätte toimetada või mitte. Kirjeldatud protseduur on täpsemalt lahti seletatud ka TK punktides 1.1, 1.2, 2 ja 3.
- 4.4. **Lepingu alusel saadava tasu suuruse kujunemine.** TK punktis 4 on reguleeritud, mille põhjal kujuneb vaidlustajale makstav teenustasu. TK punktides 4.3 – 4.5 on sätestatud, et kui kojukanne toimub riigi, s.o. hüvitise maksja kulul, siis saab vaidlustaja hankijalt tasu hankija ja pakkuja vahel sõlmitavas lepingus sätestatud teenustasu suuruse järgi. TK punktis 4.1 on sätestatud, et kui kojukanne toimub hüvitise saaja kulul, siis pakkuja arvestab hüvitise saaja kulul hüvitiste kojukande teenustasu maha väljamaksmisele kuuluvalt summalt. Lepingu punktis 4.1 on sätestatud, et tellija tasub vaidlustajale kojukande teenuse eest teenustasu summas 6,70 eurot (käibemaksuta) ning punktis 4.10 on sätestatud, et kui teenust osutatakse hüvitise saaja kulul, kohustub töövõtja kojukande teenustasu arvestama maha väljamaksmisele kuuluvalt summalt. 20.01.2023 allkirjastatud Lepingu muudatusega on muudetud Lepingu punkti 4.1 selliselt, et alates 01.03.2023 on teenustasu 7,37 eurot (käibemaksuta). Seega, tasust ühe osa maksab vaidlustajale otse Sotsiaalkindlustusamet ja teise osa tasuvad need toetuse saajad, kellele kojukanne toimub nende enda kulul.
- 4.5. **Lepingu alusel arve ja andmete esitamine ning tasu maksmine.** Vastavalt TK punktile 2.6, iga kalendrikuu lõpus esitab vaidlustaja Sotsiaalkindlustusametile arve, millel on välja toodud toetuse saajate arv, kellele toetuse kojukanne õnnestus ja kellele toetuse kojukanne toimub riigi kulul. See arv korrutatakse teenustasu maksumusega (7,37 eurot käibemaksuga), mille tulemusel saadakse arvel esitatav summa antud kalendrikuu eest. Nende toetuse saajate puhul, kellele toetuse kojukanne toimub nende enda kulul, võtab vaidlustaja teenustasu maha väljamakstava toetuse summast. Samuti esitab vaidlustaja Sotsiaalkindlustusametile andmed toetuse saajate kohta, kellele ei õnnestunud toetust koju kätte toimetada. Nende toetuste summa kannab vaidlustaja Sotsiaalkindlustusametile tagasi (vt TK punkte 2.3 ja 2.4).
- 4.6. **Lepingu alusel kuni 28.06.2024 saadud tasu suurus.** Perioodil 28.02.2022 - 28.06.2024 on vaidlustaja saanud Lepingu alusel tasu nendel kahel viisil kokku 796 152,06 eurot (käibemaksuta). See jaguneb järgmiselt:

Tasu saamise viis	Summa (EUR, käibemaksuta)
Hüvitise maksjalt (riigilt)	531 807,14
Hüvitise saajalt	264 344,92
	Kokku 796 152,06

- 4.7. **Sotsiaalkindlustusametile pidi teada olema kogu Lepingu alusel saadud tasu suurus.** Nagu esitatud tabelist näha, siis Lepingu alusel esimesel viisil saadud tasu summas 531 807,14 eurot on sama, millest vaidlustatud hankija otsuse põhjenduste järgi informeeris hankijat Sotsiaalkindlustusamet. Samas, mingil põhjusel on Sotsiaalkindlustusamet jätnud tähelepanuta, et vaidlustaja saab lisaks Sotsiaalkindlustusameti poolt makstavale tasu osale Lepingu alusel tasu ka hüvitise saajatelt. Ühes sellega ei ole Sotsiaalkindlustusamet nähtavasti ka hankijat informeerinud sellest tasu osast, milline summa oli kõnealusel perioodil 264 344,92 eurot. Vaidlustaja jaoks on see arusaamatu, kuna Sotsiaalkindlustusametil on olemas täpsed andmed toetuse saajate arvu kohta ja järelikult ka summa suuruse kohta, kellelt vaidlustaja on Lepingu alusel tasu saanud. Ühtlasi ei peaks olema kahtlust, et nii Sotsiaalkindlustusamet kui ka hankija on teadlikud Lepingu sisust, sh tasu maksmise tingimustest. Sealjuures jääb vaidlustajale arusaamatuks, miks ei küsinud hankija enne vaidlustuse otsuse tegemist RHS § 104 lg 7 alusel vaidlustajalt selgitusi antud asjaolu ning kvalifitseerimistingimuse täitmise kohta. See oleks võimaldanud juba hankemenetluse käigus vaidlustajal selgitada ja põhjendada, et ta täidab kvalifitseerimistingimuse ning vaidlustajal ei olnuks vajadust esitada vaidlustust ega kanda sellega seondult kulusid hankija ilmselge eksimuse ületamiseks.
- 4.8. **Vaidlustaja täitis kvalifitseerimistingimuse.** Vaidlust ei saa olla selles, et Lepingu alusel mõlemal viisil kokku saadud tasu on käsitletav Lepingu alusel tasu saamisena vaidlustaja poolt. Seetõttu tuleb kvalifitseerimistingimuse täitmisel arvesse võtta kogu Lepingu alusel saadud tasu, mitte ainult otse Sotsiaalkindlustusameti poolt otse makstud tasu. Sisuliselt on ka see raha, mida vaidlustaja on saanud tasuna hüvitise saajatelt, kantud vaidlustajale üle Sotsiaalkindlustusameti poolt välja makstavate toetuste koosseisus, mille suhtes vaidlustajale on antud oma teenustasu katteks mahaarvamisoigus. Seega, ajavahemikul 28.02.2022 - 28.06.2024 oli vaidlustaja saanud Lepingu alusel tasu, s.o. täitnud sularaha kojukande teenuse lepingut maksumusega 796 152,06 eurot. See ületab kvalifitseerimistingimuses sätestatud nõuet ning seetõttu täitis vaidlustaja kvalifitseerimistingimuse. Järelikult on hankija otsus vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise kohta õigustvastane.
5. **Kvalifitseerimistingimuse täitmise tõendamine käesoleva vaidlustusmenetluses**
- 5.1. **Vaidlustaja väiteid tõendavad raamatupidamise andmed.** Lepingu alusel vaidlustaja poolt saadud tasu puhul on ilmselge, et 531 807,14 euro ulatuses ei saa vaidlust olla, kuna seda kinnitab ka hankija otsuse põhjendustes toodu. Nagu ülal selgitasime, 264 344,92 euro osas on tasu saamine toimunud selliselt, et selle on tasunud toetuse saajad selliselt, et vaidlustaja on selle maha arvestanud toetuse saajatele makstavatest toetustest. Vaidlustaja esitab selle kohta Exceli tabeli vormis ülevaate, milles on ajavahemikul 28.02.2022 - 28.06.2024 iga kalendrikuu lõikes eraldi välja toodud Sotsiaalkindlustusametilt saadud tasu summas 531 807,14 eurot (vt lehte „SKA“) ja toetuse saajatelt saadud tasu summas 264 344,92 eurot (vt lehte „SKA eraklient“), mille põhjal on kujunenud Lepingu alusel saadud tasu kogusummaks **796 152,06 eurot** (vt Lisa 7).
- 5.2. **Hankijal on otstarbekas vaidlustus põhjendatuks tunnistada.** Samas, kuna tasu selle osa kohta, mille tasuvad toetuse saajad vaidlustajale, ei esita vaidlustaja Sotsiaalkindlustusametile arvet, siis ei ole vaidlustajal võimalik seda vastavate arvetega tõendada. Vaidlustaja arvates on menetlusökoonoomiliselt otstarbekam, et vaidlustaja ei esita enda väidete tõendamiseks nimetatud tasu osas koos vaidlustusega täiendavalt tõendeid, vaid ootab esmalt ära, kas hankija vaidleb vastuses vaidlustusele sellele asjaolule (Lepingu alusel makstud kogutasu suurus) vastu või mitte. Vaidlustaja arvates oleks kõige otstarbekam, et hankija, olles vaidlustusega tutvunud ning omades eelnevalt kirjeldatud infot või vähemalt omades võimekust seda Sotsiaalkindlustusametilt üle kontrollida, tunnistab vaidlustuse põhjendatuks, millisel juhul saab vaidlustusmenetluse RHS § 197 lg 1 p 3 alusel lõpetada.

- 5.3. **Vaidlustajal on võimekus kogu tasu saamist tõendada, aga see toob kaasa menetluskulude suurenemise.** Küll aga, kui hankija peaks sellele asjaolule (Lepingu alusel saadud kogutasu suurus) esitama vastuväiteid, on vaidlustajal võimekus seda asjaolu tõendada. Samas, see tähendaks, et vaidlustaja peab hakkama tegema mahukat tööd, et panna kokku ja esitada raamatupidamise andmed iga kõnealuse perioodi kalendrikuu kohta, tuues iga kalendrikuu lõikes välja toetuse saajate loetelu, kellelt tasu saadi ja näidates pangakonto väljavõtetega, kuidas on tasu suurus igakalendrikuu lõikes kujunenud. Selline mahukas töö suurendaks vaidlustaja menetluskulusid märkimisväärselt, kusjuures vaidlustuse edu korral tuleks see menetluskulu mõista välja hankijalt. Selline tõendamine suurendaks oluliselt ka vaidlustuskomisjoni töökoormust, kes peaks kogu seda tõendite mahtu kontrollima hakkama. Seetõttu leiab vaidlustaja, et praeguses menetlusfaasis, kus hankija seisukoht ei ole teada, oleks sedavõrd suures mahus tõendite kogumine ja esitamine ilmselt ebaotstarbekas tegevus.

III. KOKKUVÕTE

6. Ülaltoodu põhjendustel palub vaidlustaja vaidlustuse rahuldada ning tunnistada vaidlusalune hankija 11.10.2024 otsus RHS § 197 lg 1 p 5 alusel kehtetuks.
7. Ühtlasi selgitame, et vaidlustajale teadaolevalt ei ole hankija teinud otsust, millega oleks Hanes 08.10.2024 otsuse punkti 1 alusel samuti vastavaks tunnistatud AS-i Eesti Post pakkumus tunnistatud edukaks. Kui hankija peaks sellise otsuse tegema, esitab vaidlustaja vaidlustuse ka sellisele otsusele või täiendab RHS § 191 lg 1 alusel käesolevat vaidlustust.
8. Kuna eelmises punktis kirjeldatud otsust ei ole tehtud, siis vaidlustaja arvates ei ole vajalik kaasa käesolevasse vaidlustusmenetlusse kolmanda isikuna AS-i Eesti Post. Kui vaidlustuskomisjon peaks seda siiski pidama vajalikuks, siis selgitame, et vaidlustuse lisad 5 – 7 sisaldavad konfidentsiaalset teavet ja vaidlustaja ärisaladusi, mida palume kolmanda isiku kaasamise korral kolmandale isikule mitte edastada.

Lugupidamisega
[allkirjastatud digitaalselt]
Raiko Lipstok
vandeadvokaat
AS Hansab lepinguline esindaja

[allkirjastatud digitaalselt]
Kaarel Berg
vandeadvokaat
AS Hansab lepinguline esindaja

Lisatud:

- 1) Hankija 08.10.2024 otsus;
- 2) Hankija 11.10.2024 otsus;
- 3) Maksekorraldus riigilõivu tasumise kohta;
- 4) Vaidlustaja pakkumuse koosseisus esitatud hankepass;
- 5) 18.10.2021 raamleping;
- 6) 20.01.2023 sõlmitud raamlepingu muutmise leping;
- 7) Ülevaade raamlepingu alusel vaidlustaja saadud tasu kujunemise kohta perioodil 28.02.2022 – 28.06.2024.